

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Mgr. M. E.**, bývajúcej v Š., proti žalovanému **Ing. T. E.**, bývajúcemu v Š., zastúpenému v dovolacom konaní JUDr. M. H., advokátkou v B., **o ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 7 C 44/2006, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 9. septembra 2008, sp. zn. 10 Co 52 /2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Galanta (súd prvého stupňa) rozsudkom z 22. novembra 2007 č. k. 7C 44/2006-124 uložil žalovanému povinnosť v lehote 15-ich dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku písomne sa ospravedlniť žalobkyni za svoje tvrdenia, obsiahnuté v sťažnosti zo dňa 13.6.2005, najmä za tvrdenia:

„Divoké výmeny názorov, ako i iné neprístojne správanie týchto divoch „učiteľov etiky“, je tak dobre ukryté pred očami a ušami nepovolanych osôb, avšak v návale vášní, títo dvaja zabúdajú, že šatne študentov stenou susedia s kabinetom a práve tam je plno študentov, ktorí majú uši a ktorým by správanie týchto dvoch malo byť príkladom, lebo vyučujú etiku.“;

„Správanie týchto dvoch učiteľov na lyžiarskych kurzoch nie sú výnimkou. ... zábava vo víre alkoholu je asi zaujímavejšia. Rodičia mlčia, veď chcú, aby deti doštudovali. Opitý učiteľ, ktorý ráno nevie stáť na nohách sa bude asi ťažko vedieť venovať lyžovaniu chtivých študentov.“

„To však nie je názor učiteľov telesnej výchovy Mgr. E., ktorá je schopná vyvršovať sa na študentoch a ich telesných a dispozičných neschopnostiach na tejto vyučovacej hodine neprimeranými známkami za nezvládnuteľný kotúľ, smeč pri volejbale, resp. preskok cez kozu počas výuky gymnastiky.“

„Šikanovať študenta z pozície sily nie je umenie.“,

a toto písomné ospravedlnenie doručiť:

Ministerstvu školstva SR, Stromová 1,813 30 Bratislava,

Doc. Ing. M. B. – predsedovi ÚNSK, Ing. M. T.,

primátorovi Mesta Š.,

Mgr. I. Š.,

M. L. – predsedkyni Rady rodičov školy.

V časti požadujúcej doručenia písomného ospravedlnenia Š. novinám - A. J. súd žalobu zamietol. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 50 000 Sk z titulu náhrady nemajetkovej ujmy a náhradu trov konania 45 970 Sk, to všetko do troch dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku; vo zvyšnej časti - požadovanej náhrade nemajetkovej ujmy vo výške 150 000 Sk - žalobu zamietol. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že v tomto spore medzi účastníkmi - bývalými manželmi žalobkyňa sa domáhala ochrany osobnosti v spojitosti so sťažnosťou žalovaného z 13. júna 2005 adresovanou vedúcemu odboru školstva Nitrianskeho samosprávneho kraja a zaslanou aj ďalším - uvedeným - subjektom (ktorým súd žalovanému uložil písomné ospravedlnenie doručiť) a že týmto spôsobom došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobkyne (konkrétne do jej cti, ľudskej dôstojnosti a práva na súkromie). Z dokazovania vyplynula nepravdivosť prevažnej väčšiny tvrdení uvedených v sťažnosti žalovaného (a to najmä tých zasahujúcich do práva na ochranu osobnosti žalobkyne) za situácie vyhodnotenia i sťažnosti na to povolanými orgánmi ako neopodstatnenej. Podľa súdu obsah sťažnosti žalovaného nemohol požívať ústavne zaručenú ochranu práva na slobodu prejavu, lebo tu vznikol konflikt takéhoto práva s ďalším ústavne zaručeným právom a cieľ sledovaný príslušným podaním vybočoval z medzí prípustnej kritiky a (odhliadnuc od nepravdivosti tvrdení) šlo tu o snahu žalovaného riešiť po svojom vzťahové problémy účastníkov. Každé z tvrdení sťažnosti a to samé osebe ako aj celkovo bolo v adresátovi sťažnosti spôsobilé vyvolať dojem, že žalobkyňa je osoba, ktorá sa

v súkromnom živote správa nemorálne, počas manželstva nadviazala mimomanželský vzťah s kolegom na pracovisku, tento vzťah sa negatívne prejavuje aj v škole, že žalobkyňa nezvláda adekvátne pedagogické pôsobenie na hodinách etiky i telesnej výchovy a že z hľadiska svojho súkromného života aj pracovného pôsobenia je osobou odsúdeniahodnou. Okruh adresátov ospravedlnenia súd ustálil zhodne s okruhom adresátov sťažnosti žalovaného (medzi ktorých adresátov A. J. zo Š. novín nepatril a preto v tejto časti žalobný návrh zamietol). Za dôvodnú nemal námietku žalovaného o neurčitosti žalobného návrhu. Považoval sčasti (v priznanom rozsahu) za opodstatnené aj uloženie povinnosti žalovanému zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže k zníženiu dôstojnosti žalobkyne a jej vážnosti v spoločnosti došlo v značnej miere a to najmä s prihliadnutím k tomu, že tvrdenia žalovaného v jeho sťažnosti boli spôsobilé vyvolať dojem nemorálnosti, neprofesionality a odsúdeniahodnosti žalobkyne; sťažnosť bola zaslaná nielen osobám osobne poznajúcim žalobkyňu, ale i takým, ktoré ju dovedy nemali možnosť spoznať (Ministerstvu školstva Slovenskej republiky a predsedovi Úradu NSK); jej dôsledkom boli nielen šetrenia vedúce k vystaveniu žalobkyne nepríjemným situáciám, ale i zhoršenie vzťahov (menovite predovšetkým s manželkou kolegu žalobkyne M. T.). Uvedený stav spolu s nedostatkom legitimity zásahu hodnotil súd aj so zohľadnením skutočnosti, že žalobkyňa zo strany dotknutých orgánov nezaznamenala okrem inšpekcií žiadnu negatívnu odozvu, jej postavenie a hodnotenia v práci sa nezhoršilo a že sťažnosť nebola medializovaná; to všetko viedlo súd k záveru o primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v rozsahu prisúdenej sumy 50 000 Sk (a tým zároveň k zamietnutiu vo zvyšnej časti žaloby požadujúcej ďalšiu, resp. vyššiu náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch). Právne vec posúdil so zreteľom na čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 27 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka a § 3 písm. b/ zákona č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil aplikáciou § 142 ods. 3 O. s. p., pričom poukázal na len čiastočný úspech žalobkyne a závislosť rozhodnutia o výške plnenia v časti náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch od úvahy súdu.

Na odvolanie žalobkyne (napadla rozsudok súdu prvého stupňa v časti nepriznania jej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch celou v žalobe požadovanou sumou) a žalovaného (napadol rozsudok v tej časti, v ktorej bolo žalobe vyhovené) Krajský súd v Trnave ako odvolací súd rozsudkom z 9. septembra 2008 sp. zn. 10 Co 52/2008 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutých častiach vo veci samej, keďže dospel k záveru o jeho vecnej správnosti (§ 219 O. s. p.); v časti trov konania rozsudok súdu prvého

stupňa zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni náhradu trov prvostupňového konania v sume 45 970 Sk k rukám jej advokáta do 3 dní; žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Nestotožnil sa s výhradami žalovaného voči podobe písomného vyhotovenia napádaného rozsudku - s námietkami vytykajúcimi prílišný rozsah odôvodnenia, údajný nesúlاد jeho štruktúry so zákonnou úpravou, s názorom o chaotičnosti rozhodnutia a jeho nepreskúmateľnosti. V tejto súvislosti upozornil, že už samotná povaha veci (vo vzťahu ku konečnému rozhodnutiu v konaní, v ktorom posúdenie značného počtu okolností záviselo na úvahách súdu a tiež na výklade nie najkonkrétnejšej právnej úpravy rozosiatej navyše do viacerých právnych predpisov) predurčila aj väčší rozsah odôvodnenia rozsudku a aj rozsah úvah súdu pojatých do odôvodnenia a majúcich (za cieľ) presvedčiť o správnosti zvoleného spôsobu vyriešenia predmetu sporu. Za ťažiskovú označil časť odôvodnenia napádaného rozsudku súdu prvého stupňa sústredenú na stranách 15 až 23 a tento rozsah nepovažoval za neprimeraný. Poukázal, že súd prvého stupňa v tejto časti sa najmä veľmi podrobne venoval problematike konkurencie, resp. hierarchie viacerých ústavne i zákonne zaručených práv celého okruhu na tejto veci spoločne zainteresovaných osôb, tiež vyhodnoteniu jednotlivých aspektov riešeného problému i s osobitným prihliadnutím na argumentáciu účastníkov konania; s týmto odôvodnením súdu prvého stupňa sa aj stotožnil. Mal za to, že súd prvého stupňa objasnil ústavný aj zákonný rámec veci; rovnako ako súd prvého stupňa nestotožnil sa s argumentáciou žalovaného odvolávajúceho sa na slobodu prejavu. V dôvodoch rozsudku sa odvolací súd okrem iného vypořiadal aj s námietkou žalovaného o neurčitosti žalobného návrhu, s výhradou na spôsob doručenia ospravedlnenia žalovaného, neuvedenia vo výroku rozsudku presných adries všetkých adresátov ospravedlnenia, zaujmc (vysvetliac) v jednotlivých bodoch svoj právny názor. Zároveň podal aj vysvetlenie, prečo námietky oboch účastníkov smerujúce proti rozsudku súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa rozhodnutia o náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch (čiastočné priznanie a nepriznanie - zamietnutie žaloby - vo zvyšnej časti) nepovažoval za dôvodné. Napokon odôvodnil aj zmeňujúce rozhodnutie o náhrade trov konania (s dôrazom na platobné miesto tejto náhrady v osobe advokáta žalobkyne v súlade s § 149 ods. 1 O. s. p.) a výrok o trovách odvolacieho konania (s poukazom na § 224 ods. 1 a 2 a § 142 ods. 2 O. s. p. a vecný neúspech účastníkov s ich odvolaniami).

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, v ktorom navrhol napadnutý rozsudok spolu aj s rozsudkom súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uviedol, že postupmi oboch súdov mu bola odňatá možnosť konať

pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pretože rozhodnutia oboch súdov sú nepreskúmateľné (sú nezrozumiteľné a tiež nedostatočne odôvodnené). Ďalej namietal, že rozhodnutia oboch súdov vychádzajú zo skutkového zistenia, ktoré nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, a spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods.2 písm. c) O.s.p.). Nepreskúmateľnosť oboch rozhodnutí je - podľa dovolateľa - založená predovšetkým na nedodržaní náležitostí obsahu súdneho rozhodnutia súdom prvého stupňa podľa § 157 ods.2 O.s.p. a na formulácii odôvodnenia rozsudku, najmä odvolacieho súdu, ktorá nezodpovedá základným pravidlám logického a jasného vyjadrovania a nespĺňa ani základné gramatické a štylistické hľadiská. Tvrdil, že súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozsudku vôbec neuviedol svoje skutkové zistenia, ktoré skutočnosť považoval za preukázané, o ktoré dôkazy oprel svoje rozhodnutie, že neuviedol, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, ale len popisoval zo spisu prednesy účastníkov, výpovede svedkov a sťažnosť z 13. júna 2005, pričom z vykonaných dôkazov nevyvodil žiadne závery; že návrhu vyhovel len na základe svojich subjektívnych úvah. Odvolaciemu súdu vytýkal, že tieto skutočnosti mu unikli a že akceptoval tiež to, že súd prvého stupňa uvádzal v odôvodnení svojho rozhodnutia tvrdenia, ktoré nevyplývajú zo žiadneho vykonaného dôkazu (napr. že sťažnosť mala za cieľ vykresliť žalobkyňu ako osobu, ktorá je vzorom mravného úpadku, že k zhoršeniu postavenia navrhovateľky došlo tiež na úrovni širšieho spoločenského okolia, lebo ako učiteľka gymnázia bola pre mnohých známa, k narušeniu vzťahov došlo na úrovni primátora i rodičov, že kvôli sťažnosti došlo k narušeniu vzťahov medzi navrhovateľkou a M. T. a pod.). Poukázal, že odvolací súd sa stotožnil nielen s úvahami súdu prvého stupňa (podľa dovolateľa svojvoľnými a subjektívnymi), ale že sa stotožnil aj s právnym názorom súdu prvého stupňa (podľa dovolateľa chaotickým), a tvrdil, že z rozhodnutia sa nedá zistiť právne zhodnotenie súdu, či sťažnosť z 3. júna 2005 naplnila predpoklady ustanovenia § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka a či tvrdenia uvádzané v sťažnosti závažným spôsobom zasiahli do cti žalobkyne a ako bola týmito tvrdeniami v značnej miere znížená jej dôstojnosť alebo vážnosť v spoločnosti a z akých objektívnych dôkazov pri tomto závere oba sudy vychádzali. Bol názoru, že odvolací súd právne posúdenie veci na strane 4 v treťom odseku napadnutého rozsudku sformuloval gramaticky veľmi ťažkopádne a že preto je táto časť v zásade nepreskúmateľná. Mal za nepreskúmateľné, resp. nezrozumiteľné či rozporuplné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu aj v tej časti, ktorou potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa priznania nemajetkovej ujmy žalobkyňi, pričom zdôvodnenie súdom prvého stupňa o závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy označil za subjektívny názor sudcu. Tvrdil, že sťažnosť z 13. júna 2005 nikdy nebola

zaslaná Ministerstvu školstva SR, a mal za nejasné, z akých skutočností vychádzal odvolací, resp. aj prvostupňový súd, keď ustálil, že je potrebné ospravedlnenie zaslať aj tomuto ústrednému orgánu štátnej správy. Vyjadril svoj názor na dôstojnosť a vážnosť žalobkyne tvrdením, že jeho sťažnosťou z 13. júna 2005 sa tieto (hodnoty) neznížili, že sťažnosťou žiadnym spôsobom nezasiahol do dôstojností, ctí alebo súkromia žalobkyne. Napokon namietal, že súdy konali a rozhodli na základe nejasného a nezrozumiteľného petitu návrhu, pričom vyporiadanie odvolacieho súdu s touto námietkou mal za právne nezdôvodnené, a vytýkal aj správnosť názoru odvolacieho súdu k textu ospravedlňujúceho listu pre žalobkyňu.

Žalobkyňa sa k dovolaniu žalovaného nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolaním žalovaného je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozsudkov uvedených v § 238 O.s.p., proti ktorým je dovolanie prípustné; prípustnosť dovolania preto z tohto ustanovenia nevyplýva.

Dovolanie žalovaného vzhľadom na uvedený záver (zistenie) môže byť procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania; ak v konaní došlo k procesnej vade vymenovanej v tomto ustanovení, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutie, proti ktorému inak dovolanie prípustné nie je.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O. s. p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O. s. p., dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p. V podanom dovolaní sa namieta, že v konaní došlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd sa preto v rámci svojho skúmania, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád uvedených v § 237 O.s.p., osobitne zaoberal otázkou, či konanie nemalo namietanú vadu, a v rámci svojho prieskumu ustálil, že rozhodnutiami nižších súdov nedošlo k takejto vade.

Vada konania odňatie možnosti účastníkovi pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.) znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (vyhláseného v oznámení Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 209/1992 Zb.).

Podľa § 237 písm. f/ O. s. p. dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je taký vadný postup súdu v občianskom súdom konaní, ktorým sa účastníkovi

odníme možnosť pred ním konať a uplatniť procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Dovolací súd sa osobitne zaoberal otázkou prípustnosti podaného dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej z hľadiska namietaného nedostatku odôvodnenia tohto rozhodnutia (ako aj predchádzajúceho mu vyhovujúceho rozhodnutia súdu prvého stupňa), teda či je tu tvrdený nedostatok odôvodnenia a ak áno, či napĺňa znaky odňatia možnosti navrhovateľa konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby všeobecný súd sa stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov.

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa cit. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecných záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania.

Dovolateľ namietal nedostatočné zdôvodnenie napadnutého rozsudku vo veci samej vo vzťahu k potvrdzujúcemu rozsudok odvolacieho súdu a predchádzajúceho mu rozsudku súdu prvého stupňa vo veci samej. Vytýkal, že odvolací súd - a aj súd prvého stupňa - svoje rozhodnutie odôvodnil tak, že je nepreskúmateľné, resp. nezrozumiteľné či rozporuplné.

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami, a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na *podstatné* (zásadné) *otázky* a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo (účastníka) a povinnosť (súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“), porovnaj napr. rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999] tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ a že „takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok opravného (odvolacieho) súdu“ (porovnaj uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03). Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“.

Dovolací súd je názoru, že odvolací súd a súd prvého stupňa v zásade dostatočne odôvodnili svoje rozsudky vo veci samej - ohľadom čiastočného vyhovenia žalobe vrátane zaplataenia priznanej nemajetkovej ujmy, v ktorých výrokoch je výsledok konania pre žalovaného procesne nepriaznivý.

Súd prvého stupňa vo svojom rozsudku (odôvodnení) sa zaoberal konkrétnymi okolnosťami, za ktorých došlo k zásahu do práv žalobkyne na ochranu osobnosti, síce rozsiahlejšie, ale bez opomenutia podstatných (základných) skutkových okolnosti a poukázal na to, v čom spočíval daný zásah; vysvetlil tiež, ktoré právne ustanovenia aplikoval; zároveň objasnil, prečo (so zreteľom na ktoré konkrétne okolnosti prípadu viažuce sa na intenzitu a dôsledky zásahu) žalobkyni poskytol okrem ospravedlnenia aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v rozsahu, ako žalobe v tejto časti vyhovel. Nie je pravdivé tvrdenie dovolateľa, že súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku len poopisoval zo spisu prednesy účastníkov, výpovede svedkov a sťažnosť z 13. júna 2005 a že z vykonaných dôkazov nevyvodil žiadne závery a že návrhu vyhovel len na základe svojich subjektívnych úvah. Súd sa predovšetkým podrobne zaoberal obsahom sťažnosti z 13. júna 2005, ktorá mala štyri strany (už iba samotná táto skutočnosť v značnej miere mala podiel na nemalom rozsahu odôvodnenia) a tento dôkaz i vyhodnotil a to aj v kontexte s ďalšími dôkaznými prostriedkami (výsluchmi účastníkov, jednotlivých svedkov a listín o prešetrení sťažnosti). Vyporiadal sa aj s obranou žalovaného a ustálil, že tu nešlo o vecnú a oprávnenú kritiku a že žalovaný nepreukázal, že pri podaní sťažnosti vychádzal z reálnych faktov. Rozobral, že táto sťažnosť podáva celý rad skutočností, ktoré súd uviedol a na základe vykonaného dokazovania vyhodnotil ako nepravdivé (v odôvodnení poukázal na jednotlivé údaje zo sťažnosti a to aj s konkrétnymi zisteniami - k tomu sa vzťahujúcimi - z ďalších dôkazov; v odôvodnení napríklad uvádza: „k otázke správania sa v kabinete TV vypovedal svedok V. T. a V. A., ktorí sa zdržiavali v predmetnom kabinete a uviedli, že nemajú žiadnu vedomosť o takom správaní, aké uviedol v sťažnosti žalovaný, svedok V. U. – riaditeľ gymnázia, potvrdil, že vzťahy medzi

žalobkyňou a V. T. nikdy neprerástli rámec kolegiálneho vzťahu a nezaznamenal žiadnu sťažnosť týkajúcu sa ich vzťahu“).

Odvolací súd podľa § 219 O. s. p. potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutých častiach vo veci samej. V odôvodnení svojho rozsudku vysvetlil svoje posúdenie, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa v preskúmanej časti vo veci samej považuje za správne a vyporiadal sa s podstatnými námietkami žalovaného uplatnenými v odvolaní. Výslovne uviedol názor (v zhode s názorom súdu prvého stupňa), že súdom prvého stupňa reprodukovanými časťami sťažnosti žalovaného z 13. júna 2005 došlo k vybočeniu z rámca ústavne zaručeného práva na slobodu prejavu na úkor práv žalobkyne na ochranu osobnosti, že došlo k zásahu do týchto práv žalobkyne. Svoje závery odvolací súd vyložil i vo vzťahu k odôvodneniu rozhodnutia súdu prvého stupňa, s ktorým sa stotožnil a naň poukázal. Osobitne rozviedol dôvody, pre ktoré sa stotožnil aj s výškou súdom prvého stupňa priznanej sumy 50 000 Sk ako náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

To, že poskytnuté vysvetlenia (zdôvodnenia) dovolateľovi nestačia, že odôvodnenia súdov označuje za nepreskúmateľné, resp. nezrozumiteľné alebo rozporuplné či neúplné a že tak zjavne nastoľuje potrebu ešte ďalšieho rozvádzania - precizovania a detailizovania, ďalej potrebu zmeny (inej) štruktúry ako aj štýlu odôvodnení, nemení nič na zistení dovolacieho súdu, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu - a aj súdu prvého stupňa - z hľadiska poskytnutého odôvodnenia objektívne vyhovelo základným požiadavkám na zákonné rozhodnutie a v postačujúcej miere dalo odpoveď na tie otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam, a dostatočne jasne vymedzilo skutkové aj právne závery.

Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku v nadväznosti na rozhodnutie súdu prvého stupňa zdôraznil rozhodujúci skutkový stav, vychádzajúci z výsledkov dokazovania súdu prvého stupňa, poukázal na obsah odvolaní a stanoviská oboch procesných strán v prejednávanej veci ako aj na zákonné predpisy, ktoré sa v prejednávanej veci aplikovali - na ktorých súdy založili svoj právny záver. Svoje závery aj primerane povahe veci a vzneseným námietkam vysvetlil (dovolací súd sa samotnou správnosťou týchto záverov - keďže neskúmal ich vecnú správnosť, ale len prípustnosť dovolania - nezaoberal). Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty či zmyslu. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na

uvedené skutočnosti dospel k záveru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu (nadväzujúce na zistenia a závery súdu prvého stupňa) nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákona na odôvodnenie rozsudku vrátane splnenia aj požiadavky na svoju preskúmateľnosť (§ 157 ods. 2, § 211 ods. 2 O. s. p.). Za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

V dovolacom konaní predmetom posudzovania a riešenia môžu byť len právne otázky (na riešenie skutkových otázok dovolací súd nie je oprávnený a ani vybavený procesnými prostriedkami, porovnaj § 243a ods. 2 druhá veta O.s.p.). Vychádzajúc z toho dovolací súd v predmetnom dovolacom konaní nepreskúmaval správnosť skutkových záverov odvolacieho súdu; teda ani námietku dovolateľa žiadajúceho o vysvetlenie, prečo je potrebné ospravedlnenie - v spojitosti so sťažnosťou z 13. júna 2005 - zaslať aj Ministerstvu školstva SR, a tvrdiaceho, že táto sťažnosť nikdy nebola zaslaná tomuto ústrednému orgánu štátnej správy. Dovolací súd iba upozorňuje, že táto sťažnosť obsahuje aj údaj o tom, že bola daná uvedenému orgánu na vedomie (porovnaj č. l. 7, 39, 71 spisu), pričom bol to samotný žalovaný, ktorý pri svojom výsluchu na súde prvého stupňa 29. mája 2007 uviedol: „Ja som predmetnú sťažnosť zaslal MŠ, Doc. Ing. M. B. - predsedovi ÚNSK, Ing. T. – manželke Mgr. T., Ing. B. - primátorovi Mesta Š., Mgr. I. Š. – bývalému kolegovi žalobkyne a M. L. – predsedníčke Rady rodičov Gymnázia v Š.; p. J. zo Š. novín som sťažnosť nezaslal, i keď som o tom pôvodne uvažoval“, zároveň navrhol výsluch tejto svedkyne (č. l. 61-62 spisu). Aj pri ďalšom konaní pred súdom prvého stupňa spochybnil /tvrdil/ žalovaný iba nezaslanie sťažnosti Mgr. J. a aj tu navrhol výsluch tejto svedkyne (č. l. 109 spisu); tento výsluch sa potom aj uskutočnil (č. l. 117 spisu) a súd žalobu v časti požadujúcej doručenia písomného ospravedlnenia Š. novinám - A. J. zamietol (lebo z vykonaného dokazovania ustálil, že medzi adresátov sťažnosti A. J. zo Š. novín nepatrila). V rámci opravného konania - v odvolaní a v dovolaní - uviedol žalovaný tvrdenie, že sťažnosť nezaslal Ministerstvu školstva SR, ktorému tvrdeniu ale odporuje údaj z jeho výsluchu, kde zaslanie sťažnosti aj tomuto subjektu výslovne potvrdil.

Žalovaný dovolanie odôvodnil aj tvrdením, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p), keďže

napr. namietal, že rozhodnutia vychádzajú zo skutkového zistenia, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, resp. poukazoval na ďalšie procesné vady (že súdy konali a rozhodli na základe nejasného a nezrozumiteľného petitu žalobného návrhu). Ako ďalší dôvod uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Inou vadou konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), na ktorú musí dovolací súd podľa § 242 ods. 1 druhá veta O. s. p. prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

Z hľadiska dovolateľom tvrdenej existencie tzv. inej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. treba ale zvýrazniť, že dovolací súd môže k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode pristúpiť až (iba) vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné (o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde). Vada tejto povahy je síce relevantným dovolacím dôvodom, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama osebe (i keby k nej skutočne došlo), ale prípustnosť dovolania nezakladá. Či už teda konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo alebo nebolo postihnuté procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. (poznámka: dovolací súd napadnuté rozhodnutie z tohto aspektu neposudzoval), nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p.

Obdobne tieto závery platia i pre dovolateľom namietané nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Nesprávne právne posúdenie veci je síce prípustným dovolacím dôvodom (ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia. I keby tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, ale nezakladali by prípustnosť dovolania v zmysle §

237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd použil správny právny predpis a či ho správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil správne právne závery, prichádzalo do úvahy iba vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné, a o takýto prípad v tejto právnej veci nešlo.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodit' z ustanovenia § 238 O. s. p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd jej však náhradu trov konania nepriznal, lebo nepodala návrh na uloženie tejto povinnosti (§ 151 ods. 1 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. júna 2010

JUDr. Jana Bajánková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Hrčková Marta